

เก็บแเพลง/แเพลงใต้

สทาพร ศรีสำจ้ง

เลือกต้ง 2538 :

ภาพสะท้อนจากภาคใต้

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ช้ชัดปัญหาทาง
วัฒนธรรมภาคใต้ได้บางประการ

ภาคใต้มี ส.ส.รวมทุกพื้นที่ 14 จังหวัด จำนวน 51 ที่นั่ง

พรรคประชาธิปัตย์ได้ที่นั่งจากภาคใต้รวม 46 ที่นั่ง อีก 5 ที่นั่งเป็นของพรรคความหวังใหม่ หรือที่ชาว
จังหวัดชายแดนภาคใต้เรียกว่า “พรรคฮารับัน บารู”

พรรคประชาธิปัตย์ได้แบบยกทีมในภาคใต้ทุกจังหวัด ยกเว้น ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
ที่เป็นพื้นที่ของพรรคความหวังใหม่กลุ่ม “วาคะห์” มาเก่าแก่

แต่ครั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวก็ต้องถือว่าพรรค ประชาธิปัตย์ “เจาะโคน” กลุ่มวาคะห์ได้สำเร็จ

คุณเด่น โต๊ะมีนา- ผู้นำกลุ่มวาคะห์ ที่มีชาติตระกูลเป็นผู้นำพี่น้องไทยมุสลิมมาแต่โบราณ
พ่ายแพ้ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ชนิดลือคดลุ่ม

เรื่องเหล่านี้ตอบคำถามอะไรเกี่ยวกับลักษณะจำเพาะของวัฒนธรรมภาคใต้บ้างเล่า ?

สำหรับผม - ผมคิดว่าตอบ !

มีคำถามเสมอมาว่า ทำไมพรรคประชาธิปัตย์จึงครองใจคนภาคใต้ได้ค่อนข้างมาก และค่อนข้างยาวนาน
พรรคการเมืองพรรคนี้มีความดีงามอะไรนักหรือ ? มีผลงานมากน้อยหรือ?

นักวิชาการทางวัฒนธรรมภาคใต้หลายคนไม่ตอบคำถามโดยตรง แต่ตั้งข้อสังเกตว่าลองดูพัฒนา
การของพรรคนี้ในภาคใต้สิ ว่าเริ่มมาแต่เมื่อไหร่ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างไร และมา “ฟิค” จนเกิดอาการ
“ประชาธิปัตย์ ฟิวเวอร์” หรือ “โรคคั่งประชาธิปัตย์” ตั้งแต่เมื่อไหร่

แล้วทุกคนก็จะเห็นพ้องต้องกันว่าก่อนหน้านี้แม้ประชาธิปัตย์จะได้รับความนิยมแต่ก็ยังมีข้อจำกัด
อยู่มาก มีพรรคอื่นแทรกซ้อนอยู่ไม่น้อย

จนกระทั่งถึงคืนวันที่คนซื้อขวน หลีกภัย - ลูกแม่ค้าขายเคยแห่งจังหวัดตรังได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นท่านผู้นำสูงสุดของพรรคนี้

คืนวันดังว่ำนี๋ สังคมไทยโดยรวมได้ผ่านการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างเผด็จการทหารกับผองประชามหาชนผู้ตื่นตัวมาแล้วหลายครั้งหลายหน ตั้งแต่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จนถึงเหตุการณ์ลุกขึ้นสู้ในเดือนพฤษภาคม 2535

ภาพพรรคประชาธิปไตยในอดีตสำหรับชาวใต้คือพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ที่ส.ส. แต่ละท่านล้วนมีฝีปากเฉียบคม ภาพการไม่ยอมต่อ “นาย” ซึ่งหมายถึงรัฐบาลยุคก่อน ๆ ของชาวพรรคประชาธิปไตยนั้นประทับความรู้สึกชาวบ้านภาคใต้มาก

ด้วยลึก ๆ ในรูปการจิตสำนึกนั้น คนภาคใต้มักรู้สึกว่า “นาย” หรือ “ผู้ที่ส่วนกลางส่งมาปกครอง” เป็นคนละพวกกับตน อันนี้สังเกตได้จากภาษาที่คนใต้ยังใช้พูดกันอยู่ในปัจจุบัน เช่น ถ้าพูดว่า “เป็นนาย” ก็หมายถึงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ของผู้ปกครอง เช่นมหาดไทย หรือตำรวจ กระทั่งรวมถึงข้าราชการทั่วไปที่ทำงานให้รัฐบาลที่คนใต้ในอดีตไม่ค่อยได้เข้าไปร่วมสังฆกรรมด้วยมากนัก

เพิ่งเริ่มรู้สึกดีขึ้นมาก ๆ ต่อ “ผู้ปกครองสูงสุด” อย่างนายกรัฐมนตรีก็เมื่ót่านรัฐบุรุษ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ขึ้นดำรงตำแหน่งนั้นแหละ

และในช่วงยำนนั้นเองที่ชาวประชาธิปไตยสายใต้ได้เข้าไปมีส่วนในอำนาจรัฐเป็นจำนวนมาก ทั้งในฐานะรัฐมนตรีและอื่น ๆ เรียกว่าไปกันเป็นสาย ข้าราชการที่เป็นชาวใต้หลายคนหลายระดับก็ได้ดิบได้ดีเป็นหัวหน้าส่วนราชการกันมากก็ช่วงนี้เอง

แล้วกระแสนิยมประชาธิปไตยก็พุ่งขึ้นสูงสุด เมื่อ ฯพณฯ ขวน หลีกภัย นักการเมืองคร่ำหวอดดัดจริตใจใช้สโลแกน “เลือกประชาธิปไตย / ขวน หลีกภัย เป็นนายกฯ” หรือ “อยากให้คนใต้เป็นนายก / ต้องเลือกประชาธิปไตยยกทีม” หรืออะไรทำนองนี้

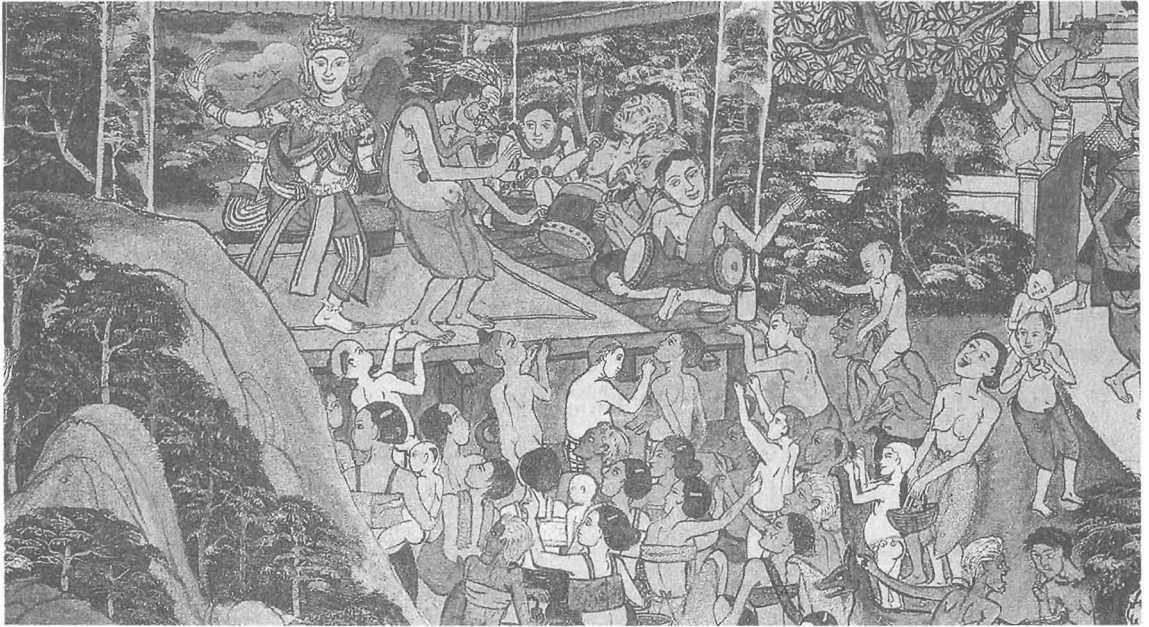
เหมาะเจาะตรงเผงกับหัวใจชาวใต้ - อย่างไรก็ต้องคนใต้ไว้ก่อน เรื่องอื่นค่อยว่ากันทีหลัง เรื่องพรรคเรื่องพวกสำคัญอย่างไรในวัฒนธรรมภาคใต้นั้น เมื่อถึงวันนี้คงไม่ต้องอธิบายกันให้มากแล้ว

สรุปก็คือ พรรคประชาธิปไตยสามารถ “กุม” ลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรมของคนใต้ นำมาใช้เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ และอย่างเป็นเอกภาพในการประสานประโยชน์

เมื่อ ฯพณฯ ขวน หลีกภัย ดัดจริตใจยุบสภาฯ เพราะถูก “ก่อกวน” จากกลุ่มการเมืองภาคอื่นที่รุมกระหน่ำรัฐบาลของท่านในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจกรณี “สปก 4-01” และประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

จึงไม่ใช่เรื่องแปลก ที่ครั้งนี้คนภาคใต้เลือกผู้แทนอย่างเป็นทางการที่สุดเท่าที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์ไม่เคยมีเกิดขึ้นในครั้งไหน ไม่เคยมีเกิดขึ้นในภาคไหน และน่าจะไม่มีเกิดขึ้นอีกแล้วในครั้งต่อไป

การเลือกตั้งของชาวใต้ครั้งนี้จึงเป็นอย่างที่คุ้นเคยมา เองฉ้วน สส. กระบี่ อดีตโฆษกพรรคประชาธิปไตยกล่าวไว้ระหว่างเลือกตั้งนั้นแหละ คือถ้าพรรคประชาธิปไตยส่งเสาไฟฟ้าลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค

ชาวใต้ก็เลือกเป็นตัวแทน

เวลานี้ คุณวิระ มุสิกพงศ์ นักการเมืองผู้มีชื่อเสียงคนสำคัญของภาคใต้ก็ยอมรับภายหลังพ่ายแพ้การเลือกตั้งที่จังหวัดพัทลุง ว่า “ครั้งนี้ผมแพ้เสาไฟฟ้าจริง ๆ ”

แล้วใครว่าเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวบ้านเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญอีกเล่า ที่ใคร ๆ ว่ากันว่า คนภาคใต้เป็นพวกหัวแข็ง เป็นพวกไม่ชอบ “นาย” เห็นท่าจะไม่จริงเสียละกระมัง เป็น “นาย” ก็ได้ แต่ต้องเป็นนายที่เป็นพวกพ้องเลือดเนื้อเชื้อไขภาคใต้ด้วยกันก็เป็นอันใช้ได้ ถ้าจะรบก็ให้รบกันเองในหมู่คนใต้ ถ้าคนอื่นมารบ มาหาเรื่อง มาดูถูก ก็ต้องเอาพวกใต้ ช่วยพวกใต้ กันไว้ก่อน

นี่เป็นวัฒนธรรมของคนใต้บ้านเราจริง ๆ ไม่เชื่อไปถามชาวใต้คนไหนก็ได้

นี่เป็นจิตวิทยาสังคมสำคัญที่สุดที่ผมคิดว่าเป็นปัจจัยชี้ขาดประการหนึ่งซึ่งทำให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งอย่างเป็นเอกภาพในภาคใต้ ชี้ขาดจนถึงขนาดกระแส “วาดะห์” ของกลุ่ม สส. มุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนยังต้านไม่ไหว

ความเข้มข้นทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการถือหมูพวก การรักพวกพ้องของชาวใต้จึงนับว่าเป็นเรื่องน่าสนใจยิ่ง เพราะอาจสามารถส่งผลใหญ่หลวงต่อสังคมได้ทั้งในทางบวกและทางลบ

อาจเป็นปัจจัยเสริมและอุปสรรคในการพัฒนาสังคมได้ในหลาย ๆ ด้าน

ก็ไม่มีอะไรหรอกครับ นอกจากจะยินดีกับพรรคประชาธิปัตย์ สำหรับชัยชนะในภาคใต้ครั้งนี้

และทุกฝ่ายจึงควรสำเนียงถึงความสำคัญ ของวัฒนธรรมกันได้แล้ว! ☆